

شمایل یک بازیگر

نادر سلیمانی سودای فجر

«لاتاری»، «مرد عوضی»، «ستوری»
و «آبادان یازده»

مهران مدیری سودای فجر

«توکیو بدون توقف»، «پل چوبی»،
«همیشه پای یک زن در میان است»
و «درخت گردو»

دیده شده در «لاتاری»

دیده‌شده در «توکیو بدون توقف»

فردین انصاری کارگردان «ماجان»:

فیلم کوتاه برای من نردبان رسیدن به فیلم بلند نیست

■ حایه جهانیان

در سال‌های اخیر انجمن‌ها، سازمان‌ها و نهادهای گوناگونی به تولید آثار تصویری ورود کردند. «ماجان» در بین آثار راه‌یافته از جمله آثار حمایت شده از سوی بنیاد بین‌المللی امام رضا(ع) و بنیاد سینمایی جوانان است. با فردین انصاری کارگردان فیلم کوتاه «ماجان» گفتگو کرده‌ایم و از او درباره چالش‌های کار پرسیده‌ایم که آن را در ادامه می‌خوانید.

نمی‌گوییم که باید همان میزان از ویت‌ترین و شوآف را با خود همراه کند، اما اهمیت هنری آن به قدری بالاست که در بحث آموزش، بودجه و مدیریت فرهنگی مورد توجه قرار گیرد. این اتفاق آنقدر خوب در کشور ما رخ نداده است.

■ آیا به فیلمسازی بلند هم فکر می‌کنید؟

من از آن دسته افرادی هستم که مطلقاً معتقدند مدیوم فیلم کوتاه کاملاً مستقل از فیلم بلند است، چه در ساختار و چه در اعتبار متفاوت است. حتی در مباحث تخصصی‌تری چون فیلمنامه‌نویسی کاملاً هویت مستقل را دنبال می‌کند. اعتبار فیلم کوتاه انکارناپذیر است و در حقیقت نگاه شما به آثار بلند می‌تواند همان جریان بدنه و گیشه باشد، اما به سختی

در فیلمسازی انکارناپذیر است و هیچ چیز جای آزمون و خطا و تجربه را نمی‌گیرد. هیچوقت نمی‌توانید سینما را از کتاب‌ها پیدا کنید، تنها مداومت در فیلم‌ساختن و فیلم دیدن است. شاید تحصیلات آکادمیک برای من تنها ۱۰ درصد موثر بوده است. نقش تجربه به شدت پررنگ است، زیرا سینما حکمت و فلسفه نیست که با خواندن کتاب‌ها یاد بگیرید.

■ نگاه شما به جایگاه فیلم کوتاه در ایران و انتظارات شما برای آینده این هنر چیست؟

قطعاً امیدی به بهبود هست. یادتان نرود که فیلم کوتاه قرار نیست مثل آثار بلند به دنبال مخاطب عام و گسترده باشد. این موضوع به صورت ذاتی در آن نهادینه شده اما هنری بودن فیلم کوتاه نباید تا آنجا در ایران پیش برود که با نزول اعتبار هنری و نادیده‌گرفته شدن همراه باشد. تصور می‌کنم رسانه‌ها و اهالی هنر به حدی که به فیلم‌های بلند اهمیت می‌دهند، آثار کوتاه به چشم نمی‌آیند. من

امکان وجود داشت که به آینده پسا جشنواره هم فکر کنیم. آینده ماجان در واقع همین روزهایی است که سپری می‌کند، از همراهی مخاطبان در سالن‌های سینما در جشنواره فیلم کوتاه تهران تا راه یافتن به چهلمین جشنواره فیلم فجر.

■ به عنوان فیلمسازی که لیسانس کارگردانی گذرانده، نقش تحصیلات دانشگاهی را تا چه میزان موثر می‌دانید؟

تحصیلات دانشگاهی به خیلی موارد بستگی دارد، برای شخص من این موضوع مفید نبود، این یک نظر کاملاً شخصی است. ولی باز هم یک اعتقاد شخصی دارم که نقش تجربه

■ ایده «ماجان» از کجا آمده است و چه قصه‌ای را روایت می‌کند؟

فیلم «ماجان» با تمام آثار من از ایده تا ساخت کاملاً متفاوت بوده است، به این دلیل که من هیچگاه خودم به سیاق گذشته «مستقل» در خانه به سوژه فکر نکردم. در واقع «ماجان» از جایی شروع شد که یکی از دوستانم (سعید نجاتی) که دبیر جشنواره رضوی هستند، از من خواستند ساخته شود. من در نوشتن فیلمنامه محدودیتی نداشتم، اما موضوع آن می‌بایست با جشنواره رضوی و موضوعات دینی همخوانی پیدا می‌کرد. تا پیش از این هیچ وقت هیچ کدام از آثارم با موضوعات دینی نبوده‌اند. البته ناگفته نماند صرفاً موضوعات کلی به من داده شد، ولی محدودیتی ایجاد نشد. در صورتی که فیلمنامه تایید می‌شد، بنیاد بین‌المللی امام رضا(ع) و بنیاد سینمایی جوانان بودجه اختصاص می‌دادند برای یک دسته از آثار مثل «ماجان» تا آنها ساخته شوند. در همین زمان ایده فیلم به ذهن من خطور کرد و ماجان ساخته شد.

■ ساخت «ماجان» چه مشکلات و چالش‌هایی به شما تحمیل کرد؟

من هیچ‌گاه اثری نساخته بودم که به پیشنهاد نهاد یا سازمانی مثل بنیاد بین‌المللی امام رضا(ع) یا انجمن سینمای جوانان باشد، نمی‌دانم مطلع هستید یا نه، اینکه انجمن سینمای جوانان هم اگر تهیه‌کننده یک فیلم می‌شود، هیچ زمانی فیلمساز را محدود به موضوعی نمی‌کند. ولی در حقیقت من در ابتدا کمی ترسیدم، به خاطر اینکه دوست داشتم همیشه مثل گذشته در کار آزادی سلیقه داشته باشم و این محدودیت نخستین چالش من بود. البته مقصود من از محدود شدن سلیقه «سانسور» نیست، اما دیگر از آن نگاه کاملاً شخصی هم خبری نبود. در ادامه به این چالش به چشم یک تجربه تازه نگاه کردم چرا که محدودیت همیشه از دل خلاقیت نشأت می‌گیرد. آنچه من را دچار چالش می‌کرد یافتن راهی برای حفظ چارچوب‌ها در کنار حفظ و ارائه دیدگاه‌های شخصی خودم بود.

چالش بعدی فیلمسازی در اقلیمی تازه بود. فیلمبرداری در شهری که هیچ آشنایی و اطلاعاتی از آن نداشتم و از طرفی استفاده از نابازیگران کودک، روند ساخت «ماجان» را دشوارتر می‌کرد. باین همه، تاکید من همچنان بر حفظ این اصل بود، که سفارشی بودن «ماجان» آن را از دنیای فیلمسازی از گذشته تا امروز من دور نکند.

■ آینده «ماجان» را چگونه می‌بینید؟

به نظر من آینده همین حالا است. همین که «ماجان» به فجر راه پیدا کرده یعنی آینده، با توجه به اینکه مدیوم فیلم کوتاه سازوکار متفاوتی دارد، به همین علت آن چنان آینده‌ای خارج از جشنواره وجود ندارد. نهایت بتوانیم یک اکران آنلاین سراسری را در پلتفرم‌ها تجربه کنیم. اگر «ماجان» یک اثر بلند بود، این

می‌توان چنین چیزی را به فیلم کوتاه نسبت داد.

نگاه من به فیلم کوتاه به هیچ عنوان مانند یک نردبان برای رسیدن به فیلمسازی بلند نیست. نمی‌گوییم که فیلم بلند نمی‌سازم، بالاخره هر فیلمسازی علاقه دارد که در قصه‌گویی زمان بیشتری در اختیار داشته باشد، چه بسا برخی از ایده‌هایی که به ذهن خطور می‌کند مناسب فیلم بلند باشد، چون در واقع نخستین معضلی که پس از رسیدن ایده به ذهن سر راه ما سبزی می‌شود بررسی این نکته است که سوژه برای کدام فیلم مناسب است، موضوعات آثار بلند و کوتاه بسیار با هم متفاوت‌اند. شاید روزی به عنوان فیلمساز کوتاه با ایده‌ای مناسب فیلم بلند مواجه شوم و آنقدر شیفته موضوع شوم که فکر ساخت اثری بلند برایم جدی شود.

